

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЯ
Кафедра корейської і японської філології

Курсова робота

з корейської філології на тему:

АСТРОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ
МОВІ: СТРУКТУРА, СЕМАНТИКА, ФУНКЦІЯ

Студентки групи Кор 23-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми: Корейська мова і література

та переклад, західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.066 Східні мови та літератури

(переклад включно), перша – корейська мова

Кравчук Дар'ї Олександрівни

Науковий керівник: доц. **Пророченко Наталія**

Олександрівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ АСТРОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ І СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВІ	6
1.1 Поняття “термін”, “термінологія” у сучасній лінгвістиці.....	6
1.2 Дослідження астрономічної термінології в сучасній корейській мові.....	11
1.3 Історія виникнення астрономії та астрономічної термінології в Кореї.....	14
Висновок до розділу 1	17
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНІ, СЕМАНТИЧНІ І ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕЙСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	19
2.1 Структура астрономічної термінології в корейській мові	19
2.2 Семантика астрономічної термінології в корейській мові.....	22
2.3 Функціональні особливості астрономічної термінології в корейській мові	28
Висновок до розділу 2	31
ВИСНОВКИ	33
АНОТАЦІЯ	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	38

ВСТУП

Теми лексикології та термінології є доволі важливими аспектами у кожній мові, бо це допомагає розширити лексичне середовище в мові та надати можливість користуватися більш зручними визначання для опису предметів, явищ тощо.

Мовознавці та науковці з природничих наук завжди виявляли особливий інтерес до астрономічної термінології. Вивчення термінології у різних мовах стає надзвичайно важливим у сучасному світі, оскільки спілкування стає все більш поширеним між різними культурами та національностями. Це особливо актуально для такої широкої і складної галузі, як астрономія.

Астрономія, подібно до багатьох інших наук, є глобальною науковою дисципліною. Тому розуміння астрономічної термінології в різних мовних суспільствах надає змогу науковця та дослідникам комунікувати і обмінюватися важливими знаннями без мовних бар'єрів. А також за допомогою вивчення цієї термінології можна зберегти точність та однозначність у інформації, яка передається, та особливо це ефективно у комунікації міжнародних наукових спільнотах. Таким чином вивчення астрономічної термінології в різних мовах допомагає поглибити розуміння космічних явищ і сприяє науковому обміну знаннями між різними країнами та культурами.

Дослідження астрономічної термінології в корейській мові має велике значення як для лінгвістичної спільноти, так і для наукових досліджень у галузі астрономії та космічних досліджень загалом. Також в сучасній корейській мові астрономічна термінологія є своєрідним відображенням шляху розвитку цієї мови, де кожне слово несе в собі розуміння утворення значень, що виникають з розвитком культурних та мовних аспектів та наукових досягнень.

Актуальність теми: Сучасна корейська мова, як і будь-яка інша мова, продовжує активно адаптуватися до вимог сучасного світу та життя, включаючи науковий прогрес. Тому вивчення астрономічної термінології в сучасній корейській мові стає не лише актуальним, але й важливим для розуміння її семантики, структури

та функції в сучасному суспільстві. Дослідження астрономічних термінів в корейській мові може дати більше можливостей для розуміння їхньої наукової сфери та загалом дослідити прогрес та адаптацію.

Метою роботи є дослідження семантики та функцій астрономічної термінології в сучасній корейській мові через дослідження історичного розвитку та сучасного контексту, включаючи вплив сучасних технологій та культурних змін щоб сприяти більшому розумінню мовних аспектів у цій сфері.

Досягнення даної мети включає виконання таких **завдань**:

1. Уточнити сутність понять “термін”, “термінологія” в сучасній лінгвістиці.
2. Провести аналіз структури астрономічної термінології в корейській мові: будова термінів, їх походження, структурні особливості та лексичні зв'язки з іншими термінами у корейській мові.
3. Виявити семантичні особливості термінів у мові: вивчення значень термінів, відтінків значень, семантичних асоціацій та використання термінів у різних контекстах.
4. Визначити функції астрономічної термінології у сучасній корейській мові: використання та функції астрономічної термінології у корейському суспільстві, включаючи роль термінів у наукових дослідженнях, освіті, масовій культурі та спілкуванні.

Об'єктом дослідження є астрономічна термінологія, яка використовується у сучасній корейській мові.

Предметом дослідження є структура, семантика та функції астрономічної термінології в корейській мові.

Основними **методами** дослідження є:

- 1) Описовий метод, який допомагає описати особливості астрономічної термінології.
- 2) Системний аналіз, який допомагає аналізувати та згрупувати зібраний матеріал.

3) Історичний аналіз, який допомагає дослідити історичний розвиток астрономічної термінології в корейській мові.

4) Порівняльний аналіз, що допомагає визначити відмінність астрономічної термінології в різних мовах.

5) Семантичний аналіз, що допомагає дослідити значення та використання астрономічних термінів в корейській мові.

Матеріалом дослідження є корейські астрономічні терміни, виокремлені з підручників з астрономії та корейського словника астрономічних термінів *천문학용어집*, та різноманітні наукові статті, що базуються на астрономічних дослідженнях.

Практичне значення полягає в можливості використання його результатів у педагогічній діяльності для викладання таких дисциплін як “Переклад науково-технічних текстів з корейської мови на українську”.

Наукова новизна полягає у поглибленні систематизації термінологічних засобів, подальшому розвитку семантики і функцій термінів, які використовуються для позначення та визначення астрономічних понять і явищ у сучасній корейській мові.

Структура роботи складається з вступу, двох розділів, висновків, анотації та списку використаних джерел, що включає 16 позицій. Обсяг роботи становить 38 сторінок.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ АСТРОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ І СУЧАСНІЙ КОРЕЙСЬКІЙ МОВИ

1.1 Поняття “термін”, “термінологія” у сучасній лінгвістиці

Термінологія у сучасній лінгвістиці є не лише функціональним засобом, який надає можливість для узгодженого та однозначного спілкування між фахівцями, а й також є основою для розвитку й удосконалення самої науки про мову. Сучасна лінгвістика весь час стикається з великою кількістю понять, які потребують систематизації, визначення та пояснення. Основи лінгвістичної термінології охоплюють різноманітні аспекти, від лексикології та семантики до граматики та прагматики. Одним із головних завдань сучасної лінгвістики є створення концептуальної системи, що відображає всю складність і розмаїття мовних явищ. Завдяки цій системі фахівці можуть чітко та зрозуміло висловлювати свою думку, аналізувати дані, робити висновки та спілкуватися один з одним. Це дуже важливо для розвитку лінгвістики як науки.

Термінологія, яка використовується в сучасній лінгвістиці, є активною складовою процесу навчання та загалом освіти, оскільки вона формує як концептуальну, так і практичну складові навчання. Вона широко використовується в складанні підручників, методичних посібників та програм навчання. Крім того, створення та використання унікальних термінологічних баз сприяє вирішенню термінологічних розбіжностей і непорозумінь серед фахівців.

Перед початком подальшого вивчення термінології в лінгвістиці важливо розглянути базові визначення таких понять, як “термін” та “термінологія”.

Термін – це слово або словосполучення, яке використовується для позначення чітко визначеного поняття в певній галузі науки, техніки, мистецтва або іншої сфери діяльності (Бусел, 2005, с. 1444).

Терміни зазвичай використовуються для точного та чіткого способу вираження своєї думки та показує досвідченість фахівця у певній сфері та робить передання інформації більш ефективним. На відміну від слів, що вживаються у повсякденному спілкуванні і є широковживаними, терміни мають більш вузьке значення, що належить певній сфері діяльності в якій ці терміни застосовуються.

Існують різні шляхи, завдяки яким термінологічні одиниці з'являються у мові. Один із них полягає в наданні статусу “термін” загальноживаним лексичним одиницям в рідній мові, тобто переосмислення загальноживаних слів. Цей шлях доволі складним, адже може призвести до неоднозначності та плутанини. Для розрізнення терміни часто змінюють написання, вимову, відмінювання або наголос. Інший поширений підхід – це утворення термінів шляхом запозичення їх з інших мов. Терміни запозичуються з різних мов на різних етапах розвитку суспільства. Наприклад, у європейських мовах музична та комерційна термінологія запозичена з італійської мови, театральна та поштова – з французької, спортивна – з англійської, а загально-технічна, реміснична та військова – з німецької, також багато термінів походять з грецької чи латинської мов. А також існує ще один спосіб утворення нових термінів – це вигадкування штучних слів. Тому загалом способи термінів можна класифікувати за такою системою:

- 1) Утворення нових термінів за допомогою використання внутрішніх мовних ресурсів: карбування похідних слів, надати нового значення існуючим словам, складання різних основ та поєднання у словосполучення.
- 2) Утворення нових термінів за допомогою запозичення з інших мов: повне запозичення та неповне запозичення.
- 3) Вигадкування нових специфічних слів.

Так як сучасна мова науки й техніки висуває до термінів кілька характерних вимог то Д'яков, Кияк та Куделько (2000) виділили такі найважливіші аспекти:

1. Термін повинен відповідати правилам і нормам певної мови.
2. Термін повинен бути систематичним.

3. Терміну притаманна властивість дефінітивності. Таким чином кожний термін зіставляється з чітким окремим визначенням, що орієнтує на відповідне поняття.

4. Терміну властива відносна незалежність від контексту.

5. Термін повинен бути точним, хоча в субмовах мають місце численні “хибно орієнтовні” одиниці.

6. Термін повинен бути коротким, хоча дана вимога нерідко суперечить вимозі точності, тобто повноти терміну.

7. Термін повинен бути однозначним. Такої однозначності слід домагатися в межах однієї терміносфери, бо на рівні декількох субмов полісемія термінів – явище доволі поширене.

8. Термінології не притаманна синонімічність, яка заважає взаєморозумінню.

9. Терміни експресивно нейтральні, якщо казати точніше то це стосується не про експресивність терміну чи виразу, а скоріше про інтенсивність деяких семантичних складових.

10. Термін повинен бути милозвучним, тому не слід заохочувати створення термінів, що походять з діалектизмів, жаргонізмів чи варваризмів (с. 11-12).

Загалом існує два типи термінологічних одиниць: однокомпонентні та багатокомпонентні. Однокомпонентний термін складається лише з однієї лексичної одиниці. Багатокомпонентні терміни містять декілька лексичних одиниць. Ці термінологічні одиниці різняться за своєю структурою, тому вони досліджуються окремо, незалежно від іншого.

За характеристикою Д'якова, Кияк та Куделько (2000) до однокомпонентних термінів можна віднести такі одиниці:

1. Абсолютні інтернаціоналізми – терміни, утворені шляхом прямого запозичення зовнішньої форми при збереженні інтернаціонального значення.

2. Квазіінтернаціоналізми з частковим пуризмом – терміни, утворені шляхом прямого запозичення внутрішньої форми при різній зовнішній формі.

3. Неінтернаціональні терміни – утворені шляхом описового перекладу без збереження іншомовної мотивації.

4. Неінтернаціональні запозичення – утворені шляхом прямого неінтернаціонального запозичення зовнішньої форми без урахування інтернаціональної внутрішньої форми.

5. Терміни – часткові інтернаціоналізми, утворені шляхом прямого запозичення зовнішньої форми, але з іншим суфіксом.

6. Терміни – часткові інтернаціоналізми, утворені шляхом використання інтернаціонального слова для нового значення.

7. Описові термінологічні словосполучення з використанням інтернаціонального елемента.

8. Національні елементи, що стали інтернаціоналізмами.

9. Терміни, утворені шляхом прямого неінтернаціонального запозичення зовнішньої форми, але зі збереженням інтернаціональної внутрішньої форми.

10. Гібридні терміни, утворені з інтернаціонального елемента та елемента рідної мови.

11. Терміни, утворені з іншомовного елемента та лексичних одиниць рідної мови (с. 90-91).

Класифікація багатокомпонентних термінів ґрунтується на наявності чи відсутності інтернаціональної внутрішньої форми та її кореня. Внутрішня форма багатокомпонентного терміна вважається інтернаціональною, оскільки вона має як спільні елементи, так і загальний характер, який також є національним і інтернаціональним. Також не враховуються інші особливості, що пояснюються порядком слів, закінченнями слів, способом поєднання компонентів, особливостями граматичної будови певної мови. Інтернаціональність визначається наявністю або відсутністю інтернаціональних коренів у зовнішній формі.

За характеристикою Д'якова, Кияк та Куделько (2000) багатокомпонентні терміни можна класифікувати за такими ознаками:

1) Терміни, утворені шляхом буквального перекладу інтернаціонального словосполучення, тобто прямого калькування інтернаціональної внутрішньої форми, з повним збереженням інтернаціональних коренів.

2) Терміни, утворені шляхом буквального перекладу інтернаціонального словосполучення, тобто прямого калькування інтернаціональної внутрішньої форми, з частковим збереженням інтернаціональних коренів.

3) Терміни, утворені шляхом буквального перекладу інтернаціонального словосполучення, тобто прямого калькування інтернаціональної внутрішньої форми, без збереження інтернаціональних коренів.

4) Терміни, утворені шляхом описового перекладу інтернаціонального словосполучення без збереження інтернаціональної внутрішньої форми, але з частковим збереженням інтернаціональних коренів.

5) Терміни, утворені шляхом описового перекладу інтернаціонального словосполучення без збереження інтернаціональної внутрішньої форми без збереження інтернаціональних коренів (с. 93).

Термінологія є саме тим аспектом мови, що постійно розвивається у найрізноманітніших галузях. Термінологія – це сукупність термінів, що використовуються в певній галузі знань або сфері діяльності (Кубійович, 1955).

Функціонал термінологічної системи забезпечує у мові:

1) Чіткість та структурованість, що допомагає уникнути неоднозначності та сприяють точній передачі інформації, бо кожний термін має своє чітке визначення. Також це допомагає систематизувати термінологічні визначення, розмежовуючи їх.

2) Термінологія служить засобом спілкування у багатьох сферах, використання спільних термінів допомагає створити спільну мову для обговорення конкретних аспектів між людьми, що там працюють, навчаються тощо.

3) Термінологія допомагає розрізнити схожі або споріднені поняття, надаючи їм різних значень у термінологічній системі. Це сприяє уникненню плутанини та допомагає чітко розрізнити суттєво відмінні концепції.

4) Правильно введені у мову терміни, що набувають популярності вживанні після їх утворення, залишаються актуальними протягом тривалого часу, що забезпечуючи стабільність у мовній системі.

5) Динамічність показується на швидкому розвитку різних сфер і появі нових термінів, що допомагає адаптуватися у сучасному житті.

6) Дивлячись на глобалізацію та швидкий розвиток міжнародного обміну науковою інформацією, термінологія часто стає міжнародною. Це означає, що багато термінів використовуються однаковою мірою в різних країнах та мовних середовищах.

Загалом, систематизація, стандартизація та міжнародна координація у галузі термінології є важливими аспектами для розвитку наукових, технічних та культурних дисциплін, що сприяє збереженню та передачі знань іншим поколінням та сприяє вирішенню глобальних проблем і завдань.

1.2 Дослідження астрономічної термінології в сучасній корейській мові

Астрономія є популярною наукою у сфері досліджень, тому в астрономії, як і в будь-якій науковій галузі, використання спеціалізованої термінології відіграє важливу роль у точному і зрозумілому обміні інформацією. Оскільки люди все глибше заглиблюються в таємниці Всесвіту, зростає потреба в чітких, структурованих та стандартизованих термінах, які полегшують спілкування та співпрацю між астрономами та ентузіастами. У Південній Кореї, яка відома своїми досягненнями в науці і техніці, розвиток астрономічної термінології в корейській мові є доволі різноманітним та цікавим в сфері досліджень.

В останні десятиліття технологічний прогрес і міжнародна співпраця призвели до значного зростання та інноваціям в астрономічній сфері. У міру розвитку цього прогресу термінологія, яка використовувалася для опису небесних явищ, також зазнавала процесу вдосконалення та розширення, включаючи нові відкриття та концепції. Розуміння динамічного процесу розвитку корейської астрономічної

термінології не тільки збагачує наше розуміння Всесвіту, але й дає змогу зрозуміти лінгвістичну та культурну динаміку в науковій сфері.

На сучасну корейську астрономічну термінологію також впливають різні мовні системи. Багато термінів китайського походження, є свідченням про довгу історію культурного впливу Китаю на Корею. Однак розвиток сучасної науки призводить до включення нових термінів або адаптованих і модифікаційних версій відповідно до сучасної наукової системи.

Розглядаючи різноманітність астрономічних термінів в корейській мові можна побачити вплив різноманітних чинників на їх формування, а саме:

1) Історичний вплив: Астрономічна термінологія в Кореї бере свій початок ще у стародавні часи, коли вивчення зірок та інших об'єктів навколо нас було важливим аспектом повсякденного життя. Тому такі терміни можуть мати глибокі історичні зв'язки або символічне значення.

2) Культурні впливи: Культура, традиції та вірування корейців тісно пов'язані з вивченням небесних тіл. Тому є ймовірність того, що корейці могли використовувати символіку або міфологічні уявлення, щоб зобразити, певні астрономічні явища.

3) Міжнародний вплив: Корея мала різноманітні зв'язки з різними країнами та їх представниками, тому протягом свого активного розвитку вона постійно інтегрується у наукову співпрацю. Ці міжнародні впливи можуть призвести до включення певних термінів до корейського астрономічного словника та зміни за для адаптації до міжнародних стандартів.

4) Технологічний розвиток: Постійний розвиток технологій у сучасному світі може призвести до появи нової термінології та нового тлумачення старих концепцій, залежно від розвитку галузі.

5) Специфіка спостережень та досліджень: Поява таких термінів може бути пов'язана з особливостями небесних об'єктів, які спостерігали корейські астрономи, а також їх методами вивчення та класифікації.

Протягом певного часу в Кореї був розроблений спеціальний словник для астрономічної термінології. В 2003 році Корейським астрономічним товариством було створено астрономічний словник “천문학용어집” або ж “Астрономічний глосарій”. Загальний обсяг глосарію становить 308 сторінок, розділених на корейсько-англійську та англійсько-корейську частини та вміщає в собі 8500 термінів, що охоплюють широкий спектр астрономічних понять. Книга також містить деякі астрономічні терміни, що використовуються в Північній Кореї, які використовують дані міжкорейського науково-технічного глосарію, а галузь астрономії базується на результатах досліджень. Також ці 8500 термінів у “Астрономічному глосарію” були додатково переглянуті та доповнені Комітетом з перегляду термінології Корейського астрономічного товариства до 2019 року та використовувалися як базові дані для південнокорейської астрономічної термінології. Деякі терміни було змінено і перейменовано. Наприклад, можна побачити зміну у таких термінах: *강착* було замінено на *부착* – “акреція”; *알페인 우주기원론* було замінено на *알펜 우주기원론* – “космологія Альфвена”; *펄서* змінилося на *펄사* – “пульсар”; *색-등급도표* змінилося на *색등급도* – “діаграма Герцшпрунга-Рассела”; терміни *이온층* та *전리층* були об’єднані в один термін *전리권* – “іоносфера”. З кожним роком та новими відкриттями у словник додаються і нові терміни. Наприклад, *청색외돌이* – “Блакитна петля”, *센타우루스자리알파별* – “Альфа Центавра”, *극대형망원경* – “Надзвичайно великий телескоп” тощо. Розглядаючи ці терміни можна побачити різницю у їх утворенні, деякі терміни транслітеровані з іноземної мови на якій вони виникли, а деякі мають суто корейську назву, яка має свій сенс та концепцію. Тому у корейській мові поява цих термінів може відбуватися через різні способи:

1) Транслітерація: Деякі терміни можуть бути транслітеровані з англійської або інших іноземних мов без зміни. Це може стосуватися термінів, які вже широко використовуються в міжнародній астрономічній спільноті або терміни, які неможливо перекласти і надати їм інший сенс.

2) Дослівний переклад: Деякі терміни можна перекладати на корейську мову, особливо якщо вони представлені вперше або адаптовані до корейського контексту.

3) Створення нових термінів: У разі відкриття нових об'єктів або концепцій у астрономічній сфері можуть виникати нові терміни. Ці терміни можуть бути адаптовані з інших мов або створені з власних корейських слів.

4) Комбінація іноземних та корейських слів: Нові терміни іноді створюються шляхом поєднання іноземних і корейських слів для вираження нових понять в астрономії.

5) Адаптація з інших джерел: Деякі терміни можуть бути запозичені з інших наукових або технічних галузей, пов'язаних з астрономією, для використання в корейській астрономічній термінології.

Важливою частиною цього процесу також є стандартизація термінології міжнародними організаціями, що забезпечує уніфікованість термінології та слугує світовій астрономічній спільноті. Це робить астрономічну спільноту більш об'єднаною та продуктивною в досягненні спільних цілей у вивченні та розумінні Всесвіту.

1.3 Історія виникнення астрономії та астрономічної термінології в Кореї

Астрономія була важливим аспектом корейської культури, релігії та науки протягом тисячоліть, протягом яких люди проводили спостереження за зірками та вивчали планети та супутники. У міру розвитку астрономії з'являлися й розширювалися нові терміни для опису відкриттів, явищ і понять, що вивчалися. Поява астрономічних термінів у корейській мові пов'язана з розвитком античної та середньовічної астрономії, впливом сусідніх культур і наукових відкриттів.

Ще з давніх часів, більша частина астрономічної діяльності у Кореї систематично підтримувалася урядом. Індивідуальна діяльність деяких цивільних осіб також була визнана, але вона була менш помітною порівняно з діяльністю уряду.

В давній Кореї було багато місць, де проводилися різноманітні дослідження. Корейська династія Чосон (1392-1910) успадкувала Соунгван, або “Астрономічна Рада”, яка була створена попередньою династією Корьо (918-1392), але невдовзі після початку періоду правління, четвертого короля Чосона, Седжона (роки правління: 1418-1450), раду перейменували на Гвансангам. Вона відігравала важливу роль у спостереженні небесних тіл, прогнозуванні астрономічних явищ та календарних обчисленнях. Кілька обсерваторій підтримувалися Астрономічною радою в Сеулі та в інших місцях разом із значною кількістю персоналу та різними астрономічними інструментами. Таким чином, поява класичної корейської астрономії була пов'язана з діяльністю обсерваторій короля Седжона.

Але початок розквіту нової астрономії відбувся після першої зустрічі з європейськими астрономами-єзуїтами в 1631 році. Під час візиту єзуїта-першопрохідця Жоао Родрігеш до Китаю, Чон Дувон, який був членом посольства Кореї у Китаї, отримав подарунок, що допоміг з розвитком астрономії в подальшому. Подарунки, які були задокументовані в “증보문헌비고” (Довідка про збірник документів про Корею, 1908 р.), включали: дві книги з астрономії, механічний годинник, телескоп і набір сонячних годинників.

В 1644 році королівський астроном Кім Юк зміг ініціювати початок нової календарної реформи, почавши використовувати календар Шисяньлі заснованим Йоганном Адамом Шалль фон Беллом, щоб замінити класичні на той час календарі, такі як Шоушілі створений Го Шуцзіном та Чільджонг Санбоб створений Чон Інджі тощо. У 1645 та 1648 роках король Хьоджон (роки правління: 1649-1659) відправив до Китаю двох астрономів Хан Хиніля та Сон Іньона на три роки, щоб вони краще дослідили календар Шисяньлі. А в 1653 році Кім Юк знову навідався до Китаю та привіз з собою в Корею копію календаря Шисяньлі та попросив королівських астрономів дослідити та вивчити, а потім адаптувати цей календар для використання в Кореї. Однак їхнє розуміння зводилося до підрахунку днів, пір року та затемнень, тому пізніше того ж року було відправлено Кім Санбома до Китаю, для того щоб навчитися розраховувати рух п'яти планет. Але він помер по дорозі до Китаю. Але наступного року завдяки використанню таблиці “Сонця, Місяця та п'яти планет”, яку

привіз Хо Вон, і зусиллям астрономів колегії метод розрахунку був повністю зрозумілий. І згодом ця нова календарна система була офіційно оголошена для використання по всій країні в 1708 році, а в 1725 році вона була переглянута з використанням “Переглянутих таблиць Сонця, Місяця і п`яти планет”.

Остаточна реформа григоріанського календаря у 1895 році відображала зусилля Кореї адаптуватися до міжнародних стандартів та модернізувати свою систему часу. Ця реформа відбулася майже через два століття після адаптації календаря Шисяньлі, що свідчить про складний шлях, який пройшла корейська культура у розвитку свого часового обліку. Григоріанський Новий рік 1895 року припав на сімнадцятий день 11-го місяця за календарем Шисяньлі на 32-му році правління імператора Коджона, двадцять шостого короля династії Чосон.

Існує припущення, що китайські зоряні карти, створені під впливом західної астрономії, були імпортовані до Кореї. У 1708 році зоряна карта “Загальна карта зірок Північної та Південної півкуль в екваторіальних координатах” була представлена королю Сукчону Астрономічною радою. Ця карта виявилася дуже важливою, тому що допомогою цієї зоряної карти корейські астрономи вперше виявили наявність зірок поблизу південного полярного регіону. Ця знахідка значно сприяла подальшим астрономічним дослідженням і розвитку астрономічних термінів у корейській мові.

Велика кількість книг з астрономії, незалежно від того, китайського чи єзуїтського західного походження, була завезена до Кореї, як тільки вони стали доступними. Це відкривало нові можливості для корейських астрономів у вивченні та розвитку астрономії, а також сприяло обміну знань між різними культурами та народами. Такий обмін книгами стимулював розвиток астрономічних досліджень та сприяв розширенню та збагаченню астрономічної термінології в корейській мові.

Через нелегкі події, що відбувалися з Кореєю протягом якогось часу, сучасна астрономія почала розвиватися лише в 1950-х роках, коли після звільнення країни від колоніалізму в 1945 році і Корейської війни в 1950 році почали організовувати та засновувати багато університетів. Однак навіть під час колоніального правління Японії в Кореї не були повністю відсутні зусилля, спрямовані на розвиток астрономічної освіти. У 1915 році, коли християнські місіонери відкрили приватний

Університет Йонхі, що є попередником сучасного Університету Йонсе, доктор Карл Руфус зі Сполучених Штатів Америки запровадив курс астрономії на факультеті математики та фізики, таким чином запропонувавши студентам з усієї країни можливість вивчати астрономію в Кореї.

У 1965 році на святкуванні дня весняного рівнодення було створено Кореїське астрономічне товариство, після чого того ж року було засновано Науково-дослідницьке товариство наук про Землю. А через деякий час у 1968 році Університет Йонсе створив власний факультет астрономії та метеорології. Це значно допомогло розвинути астрономічну сферу в Кореї і зробити її більш доступною для вивчення, що також повпливало на вжиток астрономічної термінології в суспільстві.

Згодом, через потребу підтримки астрономічних досліджень, розпочалося будівництво обсерваторії оснащеною телескопом. І у 1978 році будівництво Собаксанської оптичної астрономічної обсерваторії було завершено. У 1980-х роках кореїське астрономічне товариство зазнало значного розширення завдяки урядовій політиці щодо сприяння розвитку астрономії, а також завдяки довгостроковим національним планам щодо розвитку космічної науки та технологій. В університетах почалося збільшення кафедр та факультетів, що вивчали астрономію та космос.

Починаючи з кінця 1990-х років, завдяки зростанню інтересу до науки, Корея відкрила близько 50 обсерваторій для громадськості, де люди могли ознайомитися та по-взаємодіяти з різною технікою, що використовувалася для дослідження космосу, та дізнатися про різноманітні астрономічні явища. Завдяки цим інноваціям, ця наука стала популярною у суспільстві.

В Кореї продовжується неспинний розвиток технологій, що призвело до об'єднання в сфері астрономічних наукових досліджень з іншими країнами і допомогло зробити багато нових відкриттів. Співпраця з іншими країнами та розвиток астрономічної сфери всередині країни приніс у суспільство чимало нових термінів та концепцій, що також стали загальноживаними.

Висновок до розділу 1

У першому розділі було розглянуто та з'ясовано яку роль термінологія відіграє у сучасній лінгвістиці. Було розкрито поняття “термін” та “термінологія”, був проведений аналіз як саме утворюються термінологічні одиниці у мові та як вони функціонують. Було виявлено, що їх значення у мові відіграє роль не лише як лінгвістична структура, але й як основних інструментів для спілкування, поширення знань і наукових досліджень. І також як ці одиниці мови характеризуються і як виявити їх у мові.

Крім того, було проаналізовано як саме утворюється астрономічна термінологія в корейській мові, а саме які чинники впливають на їх формування, наприклад культурний чи міжнародний вплив. Було розглянуто найбільший сучасний словник астрономічних термінів в корейській мові та те, як змінювалися чи додавалися термінологічні одиниці. Було досліджено способи перекладу і утворення нових термінів в корейській мові.

До того ж, було проведено дослідження історичного розвитку астрономії та астрономічної термінології в Кореї. За допомогою дослідження історії астрономії та астрономічної термінології було виявлено складну взаємодію між культурним та науковим розвитком. Від раннього впливу китайської астрономії та іноземних дослідників до модернізації корейської мови, корейська астрономія проявляє в собі багато різноманітних факторів, що виникли під час її розвитку.

Ґрунтуючись на теоретичні засади та історичний контекст, можна отримати краще розуміння складної мовної структури корейської астрономії та її впливу на спілкування, освіту та культуру.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНІ, СЕМАНТИЧНІ І ФУНКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ КОРЕЙСЬКОЇ АСТРОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1 Структура астрономічної термінології в корейській мові

Астрономія є доволі розвиненою наукою на наш час. Кожний рік, завдяки новим дослідженням, з'являється велика кількість нових термінологічних одиниць, які описуються найрізноманітніші явища та процеси, що відбуваються чи з'являються в космічному просторі. Цей постійний потік нових термінів в астрономії відображає швидкість розвитку науки та постійну розширення нашого розуміння космосу.

Астрономічна термінологія має свою особливу структуру, яка базується на систематичному описі та класифікації небесних об'єктів, явищ та процесів. Вона включає в себе багато термінів, наприклад, незвичні космічні явища, що відбуваються навколо нас в космічному просторі, гравітація, назви планет, галактик, супутників, рух планет, електромагнітне випромінювання, а також терміни, пов'язані з різними класами зірок та галактик і терміни, пов'язані з методами та інструментами дослідження. Ця структура термінологічних одиниць містить в собі різні наукові підходи до утворення нових термінів, які відображають культурні та історичні впливи, які сформувалися протягом століть спостережень космічного простору.

Корейська мова дуже насичена астрономічними термінами, які можна поділити на різні класи та категорії. Є так і складні терміни, що використовуються лише дослідниками та науковцями у астрономічній сфері, а є й ті, які можна зустріти у повсякденному житті, і які можуть використовуватися у різних сферах.

Сонячна система та наша галактика, є складними системами, що вміщують в собі багато космічних об'єктів та явищ, вони є однією з ключових областей астрономії. Тому до цієї області можна віднести базові терміни, що є найбільш вживаними у суспільстві: 태양계 – “Сонячна система”, 은하계 – “галактика”, 별 – “зірка”, 태양 – “Сонце”, 달 – “Місяць”, 우주 – “космос”, 행성 – “планета”, 별자리 – “сузір'я”,

자연위성 – “природній супутник”, 혜성 – “комета”, 소행성 – “астероїд”, 유성 – “метеорит”, 소행성대 – “пояс астероїдів”, 성운 – “туманність”, 수성 – “Меркурій”, 금성 – “Венера”, 지구 – “Земля”, 화성 – “Марс”, 목성 – “Юпітер”, 토성 – “Сатурн”, 천왕성 – “Уран”, 해왕성 – “Нептун”, 명왕성 – “Плутон”, 은하수 – “Чумацький Шлях”.

Поза загальними та відомими термінами, які описують основні об'єкти сонячної системи, існують і більш складні поняття та терміни, що використовуються для опису явищ або досліджень, які також є активно-вживаними термінами у дослідницькій сфері. Сама ж наука, астрономія, в корейській мові називається 천문학, а людина, що вивчає цю науку називають 천문학자.

До назв явищ та космічних тіл можна віднести такі терміни: 나선 은하 – “Спіральна галактика”; 백색 왜성 – “Білий карлик”; 블랙홀 – “Чорна діра”; 초대질량 블랙홀 – “Надмасивна чорна діра”; 빅 립 – “Великий розрив” – це космологічна гіпотеза про розпад Всесвіту; 빅뱅 – “Великий вибух” – космологічна гіпотеза про виникнення Всесвіту; 사건 지평선 – “Горизонт подій”; 암흑 에너지 – “Темна енергія”; 암흑 물질 – “Темна матерія”; 오르트 구름 – “Хмара Оорта”; 월식 – “Місячне затемнення”; 외계 행성 – “екзопланета”; 왜성 – “Карликова зоря”; 일식 – “Сонячне затемнення”; 자기권 – “магнітосфера”; 천구 – “небесна сфера”; 초신성 – “Наднава”; 카이퍼 벨트 – “Пояс Койпера”; 타원 은하 – “Еліптична галактика”; 태양 플레어 – “сонячний спалах”; 태양풍 – “сонячний вітер”; 펄사 – “пульсар”; 센타우루스자리알파별 – “Альфа Центавра”; 헬리오스피어 – “геліосфера”; 활동은하핵 – “активні ядра галактик”; 황도대 – “Зодіак” тощо.

Термінологічні одиниці, що позначають способи або фізичні явища, за допомогою яких можна дослідити космічне явище, або певний об'єкт використовують такі терміни: 가시광선 – “видиме світло” – це світло, яке можна побачити людським оком; 관측 크기 – “видимий розмір” – це розмір, який показу наскільки великою здається об'єкт з певної відстані; 광년 – “світловий рік” – це

астрономічна одиниця, що показує відстань, які проходить світло за один рік; *경도선* – “меридіан” – відстань, що використовується для вимірювання положення небесних об’єктів; *도플러 효과* – “Ефект Доплера”; *빛 곡선* – “Крива блиску” – це графік, що показує як яскравість астрономічного тіла змінюється з часом; *세차* – “прецесія” – зміна напрямку осі обертання астрономічного об’єкта; *세페이드 변광성* – “змінна зірка Цефеїда” – це зірка, блиск якої періодично змінюється; *스펙트럼 분류* – “Спектральна класифікація”; *일반적인 주기* – “загальний цикл” – рух космічного об’єкта за період його обертання; *중력파* – “гравітаційна хвиля”; *우주 마이크로파 배경* – “космічний мікрохвильовий фон”; *탈출 속도* – “друга космічна швидкість”; *특이점* – “сингулярність” – точка у просторі-часі, де порушуються закони фізики; *항성 시간* – “зоряний час”; *허블의 법칙* – “закон Хаббла”; *헤르츠스프룽-러셀 도표* – “діаграма Герцшпрунга-Рассела”; *회전 속도* – “частота обертання” тощо.

В астрономічній сфері також багато використовується термінів для опису інструментів та технічних пристроїв, якими користуються науковці та дослідники космосу: *망원경* – “телескоп”; *분광기* – “спектрометр”; *우주선* – “космічний апарат”; *우주 로켓* – “космічна ракета”; *우주망원경* – “космічна обсерваторія”; *인공위성* – “штучний супутник”; *우주 탐사선* – “космічний зонд”; *극대형망원경* – “Надзвичайно великий телескоп”; *광학망원경* – “оптичний телескоп”; *굴절 망원경* – “рефрактор”; *전파망원경* – “радіотелескоп”; *적외선 망원경* – “інфрачервоний телескоп”; *엑스선천문학 위성* – “рентгенівський астрономічний супутник”; *감마선 관측 위성* – “супутник спостереження гамма-променів”; *중력파 관측 위성* – “супутник спостереження гравітаційних хвиль” та багато інших новітніх технологій.

Таке розмаїття та насиченість астрономічної термінології у корейській мові свідчить про значущість астрономії як науки та її безперервний розвиток у суспільстві. Розуміння всієї астрономічної термінології дає нам змогу краще пізнати не тільки космос, а й саму мову.

2.2 Семантика астрономічної термінології в корейській мові

Семантика є окремою лінгвістичною дисципліною яка має свої особливості та історію свого розвитку. Семантика – це галузь мовознавства, яка вивчає, що таке значення, як слова набувають свого значення і як значення складного виразу залежить від його частин. За допомогою неї можна дослідити як слова та фрази використовуються для вираження конкретних понять, як вони взаємодіють між собою та як сприймаються. Її вивчення передбачає дослідження того, як різні аспекти мови, такі як синтаксис, морфологія та словниковий запас, впливають на значення, які ми надаємо словам у різних контекстах. Завдяки семантиці ми можемо зрозуміти складні зв'язки між словами та їх значеннями, тим самим покращуючи наше розуміння того, як певні поняття виражаються в мові. Важливо враховувати культурні та соціальні аспекти мови, оскільки на значення слова можуть впливати як культурні традиції та вірування, так і різні зовнішні чинники. Загалом, семантика є важливим інструментом для розуміння природи мови, вона допомагає дослідити спосіб, яким певні народи та культури сприймають навколишній світ.

Семантика в корейській мові є цікавою сферою для вивчення, так як вона відображає багатогранність та культурні особливості корейського суспільства. Слова в корейській мові мають найрізноманітніше походження, що містить в собі різні культурні концепції мови. Наприклад, походження деяких корейські терміни пов'язано з природними елементами або мають різні відтінки, які відображають поняття гармонії та рівноваги. Також семантика особливо відображає в собі історію мови та народу. Деякі терміни можуть мати китайське чи японське походження, і на їхні значення впливають традиції та цінності цих культур. Крім того, корейські слова можуть зазнавати змін у значенні та вживанні через поєднання термінів англійської мови та вплив світових культурних тенденцій.

Астрономічна семантика в корейській мові цікава своїми великою базою слів з різним походженням та особливими значеннями. Саме слово 천문학 – “астрономія”, можна розібрати так: склад 천 походить від ієрогліфа, що означає “небо”, 문 має

декілька значень, такі як “письмо”, “речення”, “література”, а склад $\frac{\text{하}}{\text{하}}$ означає “навчання” або ж “дослідження”. Об'єднавшись, ці склади утворюють значення “навчання про небо”. Розбір астрономічних назв різних об'єктів та термінів, що стосуються цієї теми, допоможе нам краще зрозуміти особливість корейської термінології.

Астрономічні терміни, які стосуються назв астрономічних тіл, що знаходяться в нашій Сонячній системі мають глибоку історію, бо виникли вони ще давно, коли астрономія тільки починала розвиватися як наука. Ось представлені деякі базові астрономічні терміни пов'язані з Сонячною системою та їхні семантичні аспекти: $\frac{\text{태}}{\text{태}} \frac{\text{양}}{\text{양}}$ – “Сонце” – в корейській мові це символізує найяскравішу річ. Склад $\frac{\text{태}}{\text{태}}$ означає “великий”, що передає відчуття масштабності або значущості. А $\frac{\text{양}}{\text{양}}$ означає “сонячне світло” або “яскравий, світлий”, також це може означати позитивну силу або енергію. $\frac{\text{태}}{\text{태}} \frac{\text{양}}{\text{양}} \frac{\text{계}}{\text{계}}$ – “Сонячна система” – склад $\frac{\text{계}}{\text{계}}$ означає ієрогліф, що перекладається як “система”. $\frac{\text{수}}{\text{수}} \frac{\text{성}}{\text{성}}$ – “Меркурій” – буквально перекладається як “зірка води”. Склад $\frac{\text{수}}{\text{수}}$ походить від ієрогліфа “вода”, $\frac{\text{성}}{\text{성}}$ означає “зірка”. Ця планета має таку назву через великий вміст водяних парів. У корейській мові “ $\frac{\text{성}}{\text{성}}$ ” використовується для позначення різних астрономічних об'єктів, включаючи планети та зорі. $\frac{\text{금}}{\text{금}} \frac{\text{성}}{\text{성}}$ – “Венера” – буквально значення “золота зірка”, склад $\frac{\text{금}}{\text{금}}$ походить від ієрогліфа, що означає “золото”. Ця назва утворилася через яскравий колір планети, що схожий на золотий. $\frac{\text{지}}{\text{지}} \frac{\text{구}}{\text{구}}$ – “Земля” – назва нашої планети вирізняється від назв інших планет сонячної системи бо немає частини “ $\frac{\text{성}}{\text{성}}$ ”, буквально назва нашої планети перекладається як “земний шар” або “земляне місце”. Склад $\frac{\text{지}}{\text{지}}$ походить від ієрогліфа “земля” або “місце”, а склад $\frac{\text{구}}{\text{구}}$ означає “шар”. $\frac{\text{달}}{\text{달}}$ – “Місяць” – ця назва є суто корейського походження і тому немає прямого відповідника в давньокорейській мові, в якій були присутні китайські ієрогліфи. Також це слово може мати два значення “місяця” як і в українській мові, тобто як небесне тіло, так і календарний місяць. $\frac{\text{화}}{\text{화}} \frac{\text{성}}{\text{성}}$ – “Марс” – буквально перекладається як “вогняна зірка”. Склад $\frac{\text{화}}{\text{화}}$ походить від ієрогліфа, що означає “вогонь” або “полум'я”. Назва планети пов'язана з вогнем через

її червоний колір. 목성 – “Юпітер” – назва цієї планети має переклад як “лісова зірка”. Склад 木 походить від ієрогліфа, який означає “дерево”. Ця планета має таку назву через свою схожість з структурою дерева. 토성 – “Сатурн” – має буквальний переклад як “земна зірка”. Склад 土 походить від ієрогліфа “земля”. Цю планету асоціювали з землею через її засмаглу поверхню, яка схожа на землю. 천왕성 – “Уран” – ця планета та дві наступні мають цікаву назву, яка складається з декількох складів, буквальний переклад цієї планети “зірка Небесного Короля”. Склад 天 означає “небо”, склад 王 означає “король”. Таку назву планета отримала через те, що в давні часи астрономи вважали Уран царем небес, бо вона була найвіддаленішою на той час. 해왕성 – “Нептун” – буквально перекладається “зірка Морського Короля”. Склад 海 походить від ієрогліфа, що означає “море”. Планета отримала таку назву через свій насичений синій колір, що асоціюється з водою. 명왕성 – “Плутон” – має буквальний переклад як “зірка Короля темряви”. Склад 冥 походить від ієрогліфа, який має значення “темний”, “похмурий”, “пов'язаний з підземним світом”. Ця назва виникла через те, що Плутон знаходиться в найвіддаленішій частині Сонячної системи і перебуває в темряві через велику відстань до Сонця. 행성 – “планета” – склад 行 означає “подорожувати”, 星 це ієрогліф “зірка”, тому при поєднанні цих ієрогліфів термін “планета” означає небесне тіло, яке рухається між зірками. 별 – “зірка” – має власно корейське походження, та має різні форми у корейських діалектах, такі як: 비얼, 뽕, 베리, 빌, 뽕 тощо.

Крім базових понять, які описують планети і зірки нашої Сонячної системи, існують інші цікаві та більш обширні терміни, які допомагають нам краще усвідомити різноманітні аспекти космосу, наприклад: 은하계 – “галактика” – склад 은 перекладається як “срібло”, а склад 河 перекладається як “річка” або “річкова вода”, 계 означає “система”. Таким чином, виходить, що цей термін можна буквально перекласти як “срібна річкова система”. Цей термін добре відображає уявлення про галактики, які виглядають як потоки срібного світла на небі, схожі на річки, які

уособлюють в собі велику кількість зірок та інших космічних об'єктів, що розтіклися по простору. *은하수* – “Чумацький Шлях” – склад *수* у цій назві також має значення “води”, тому цей термін можна порівняти з зоряною річкою. В корейській мові є багато синонімічних слів до назви нашої галактики. Корейською мовою її також можна називати *미리내*, що означає місце, де вознісся і живе дракон Мір. З китайських ієрогліфів Чумацький шлях мав такі назви як *은한*, *운한* або *우한*. Менш відомими назвами, що також існували були *천하*, *천강* та *천황*. Ці назви могли використовуватися в різних контекстах, щоб краще передати те, як людина бачить цю галактику, але більшість цих назв перестали бути поширенні у використанні. *우주* – “космос” – склад *우* походить від ієрогліфа, що означає “дім”, або “дах”, а склад *주* означає ієрогліф “час”, або “нескінченний час”, тому цей термін використовується як поняття, що охоплює як великий, просторий простір, який є нашим домом, так і час, що є безкінечним. *별자리* – “сузір'я” – цей термін складається з двох об'єднаних частин *별* та *자리*, в цьому слові *별* означає “зірку”, а *자리* означає “місце”, тому цей термін означає групу зірок, що знаходяться в певному місці. Також у цього терміна є синонім *성좌*, що походить від давньокорейської мови і сформувалося за допомогою ієрогліфів. *자연위성* – “природній супутник” – цей термін складається з двох слів *자연*, що означає “природу”, та *위성*, що означає “супутник”. В контексті астрономії *자연* вказує на те, що цей об'єкт є частиною природи або небесного простору, а не штучно створеним людиною. А в слові *위성* склад *위* означає “охороняти” або “супроводжувати”, і *성* походить від ієрогліфа “зірка”. *혜성* – “комета” – у цьому терміні *혜* означає “хвіст зірки”. Тому це описує комети, коли вона пересуваються у просторі і через нагрівання їхньої поверхні, у них утворюється хвіст. *유성* – “метеорит” – у цьому терміні *유* означає “текти”. Це описує рух комети, ніби зірка, яка пливе у космічному просторі. У сучасній корейській мові у цього слова є новий відповідник *별뚱* або *별뚱별*, що означає “падаюча зірка”. *소행성* – “астероїд” – цей термін цікавий тим, що він буквально перекладається як “маленька планета”. Тут

склад 소 походить від ієрогліфа, що перекладається “маленький” та 행성 означає “планета”. 소행성대 – “пояс астероїдів” – склад 대 має багато значень, але у цьому терміні він позначати “великий розмір” або “велике число чогось”. Тому цей термін означає область, де скупченні астероїди. 성운 – “туманність” – в цьому терміні 성 означає “зірка”, а 운 означає “хмара”, тому буквально цей термін можна перекласти як “хмара з зірок”. 백색 왜성 – “Білий карлик” – цей термін складається з двох слів, 백색 перекладається як “білий колір”, де 백 означає “білий” і 색 це “колір”, а 왜성 перекладається як “карликова зірка”, тут 왜 означає “карлик” або “низький”. 월식 – “Місячне затемнення” – в цьому терміні 월 означає “місяць”, а 식 означає “їсти”. Тому буквально цей термін означає, що місяць з’їдається, через те що ніби його частини поступово пропадає з поля зору. 일식 – “Сонячне затемнення” – цей термін складається з двох складів, де 일 означає “день” або “сонце”, та 식 означає “щось з’їсти”. В цьому терміні значення буде схоже до попереднього, тобто сонце було з’їдено. 사건 지평선 – “Горизонт подій” – цей термін складається з двох слів, 사건 перекладається як “вартий уваги або визначний інцидент/подія” та 지평선 перекладається “горизонт”. В першому слові склад 사 означає “подія” та склад 건 означає “предмет”. В наступному слові склад 지 означає “місце”, “земля”, 평 означає “бути рівним/плоским” і 선 означає “лінія”. 초신성 – “Наднава” – в цьому терміні склад 초 означає щось дивовижне або щось, що перевершило минулу річ/стан, 신 означає “новий”, а 성 означає “зірка”. Таким чином цей термін можна зрозуміти як нова зірка, що перевершила минулу форму.

Так як в корейській мові також є багато термінів для опису техніки або інструментів для дослідження космосу то розуміння їх появи і їх складових є важливою частиною, щоб зрозуміти їх спосіб створення. Тому можна розглянути декілька прикладів: 망원경 – “телескоп” – складається з кількох складів, склад 망 означає “дивитись”, “очікувати”, склад 원 має значення “далеко”, “високо”, склад 경 має значення “дзеркала” або “лінзи”. Тому цей термін означає лінзу для

спостереження на відстані. *분광기* – “спектрометр” – в цьому терміні *분광* походить від ієрогліфа, що означає “спектр”, а склад *기* використовується для позначення інструментів або пристроїв. Якщо розбрати *분광* то *분* означає “розподіл чогось” і *광* означає “світло”. Він отримав таку назву бо є приладом, який розкладає світлові хвилі на частоти для їх аналізу. *우주선* – “космічний апарат” – у цьому терміні *우주* означає “космос” і *선* означає “корабель”. У цьому контексті “корабель” означає транспортний засіб, який використовується для дослідження або освоєння космосу. *우주 로켓* – “космічна ракета” – у цьому терміні *로켓* походить від англійського мови, тому тут виходить поєднання давньокорейського слова та слова запозиченого з англійської, яке вже увійшло в активний вжиток в корейській мові. *인공위성* – “штучний супутник” – у цьому терміні *인공* означає щось зроблене людиною, тобто *인* означає “людина” і *공* означає “робота”, а *위성* має значення “супутник”. *우주 탐사선* – “космічний зонд” – в цьому терміні *탐사* походить від ієрогліфа, що означає “розвідка”, а *선* означає “корабель”. Тому при поєднанні всіх частин цей вираз буквально перекладається “космічний розвідувальний корабель”. *광학망원경* – “оптичний телескоп” – в цьому терміні *광학* перекладається як оптика, тобто *광* означає “світло” і *학* означає “вивчати”, а *망원경* означає “телескоп”. Тому це перекладається як “телескоп, що вивчає світло”. *전파망원경* – “радіотелескоп” – в цьому терміні *전파* має значення “радіохвилі”, тобто *전* означає “поширюватися на великій території” і *파* означає “хвилі”. *적외선 망원경* – “інфрачервоний телескоп” – *적외선* має значення “інфрачервоне випромінювання”, тобто склади походять від ієрогліфів, де *적* означає “червоний”, *외* означає “зовні” і *선* означає “лінія”. *엑스선천문학 위성* – “рентгенівський астрономічний супутник” – тут йде поєднання трьох слів: *엑스선* означає “рентгенівське випромінювання”, *천문학* означає “астрономія” і *위성* це “супутник”.

Важливо розуміти, як утворюються нові терміни, що з’являються через постійний розвиток астрономічної сфери у світі. Нові відкриття, вдосконалені методи

досліджень та розширення наукових знань можуть призвести до появи більш складних або специфічних назв. Наприклад, нові планети, космічні об'єкти, дослідження науковців, які мають єдину назву у всій сфері та перекладають на інші мови за допомогою транслітерації. Такі особливості можна побачити в наступних прикладах: *블랙홀* – “Чорна діра”, *빅립* – “Великий розрив”, *빅뱅* – “Великий вибух”, *카이퍼 벨트* – “Пояс Койпера”, *펄사* – “пульсар”, *헬리오스피어* – “геліосфера” тощо – в усіх цих термінах всі слова були адаптовані на корейський стиль мовлення з англійської мови.

В деяких термінах корейські слова були поєднанні з адаптованими в корейську мову англіцизмами: *오르트 구름* – “Хмара Оорта”, *센타우루스자리알파별* – “Альфа Центавра”, *도플러 효과* – “Ефект Доплера”, *허블의 법칙* – “закон Хаббла”, *헤르츠스프룽-러셀 도표* – “діаграма Герцшпрунга-Рассела” тощо. Такий підхід дозволяє зберегти цілісність та зрозумілість у мові, а також враховує технічні аспекти та особливості кожного конкретного терміну.

2.3 Функціональні особливості астрономічної термінології в корейській мові

Астрономічна термінологія є складовою частиною не тільки наукової сфери, а й широко використовується в різних сферах повсякденного життя. Так як використання астрономічних термінів у корейській мові поширене в різних соціальних сферах, це сприяє зростанню розуміння глобальних явищ у суспільстві. Навчальні заклади використовують астрономічну термінологію для навчання студентів науковим концепціям і явищам, пов'язаним із Всесвітом. Це не тільки розширює розуміння цієї сфери, а й стимулює інтерес молоді до астрономії. У засобах масової інформації астрономічна термінологія часто використовується для пояснення космічних подій і відкриттів для широкої аудиторії. Науково-популярні програми, автори журналів та книг, інтернет-ресурси використовують терміни, щоб легко описати складні явища у Всесвіті, збільшуючи популярність науки та інтерес до неї.

Так як Корея дуже відома своєї культурною та мистецькою сферою то астрономічні терміни можна побачити в багатьох назвах корейських фільмів та серіалів. Це використовуються для створення атмосфери загадковості, романтики або філософських роздумів. Також астрономічні терміни широко використовуються у сфері музики. Їх можна знайти у назвах пісень, а також у текстах, де вони часто використовуються для метафоричного вираження емоцій або ідеї розширення меж та прагнення до високих цілей. Це додає пісням особливого звучання та сенсу. У літературі, включаючи як книги, так і манхви, астрономічні терміни можуть використовуватися як і символи для додавання більш глибокого сенсу, так і загалом як явища. Автори можуть створювати твори використовуючи ці терміни у різноманітних шляхах, особливо використанні астрономічних термінів популярно у жанрі фентезі.

У телевізійній сфері назви пов'язані з астрономічною термінологією можна побачити у таких фільмах та серіалах: “*별똥별*” – “Падаючі зірки”(2022), “*별에서 온 그대*” – “Моє кохання із зірки”(2013), “*태양의 계절*” – “Сезони Сонця”(2019), “*해를 품은 달*” – “Місяць, що обіймає Сонце”(2012), “*구르미 그린 달빛*” – “Місячне світло, намальоване хмарами”(2016), “*우주의 별이*” – “Зірка Всесвіту”(2017), “*별을 따다줘*” – “Вибери зірку для мене”(2010), “*달이 뜨는 강*” – “Річка, де сходить місяць”(2021), “*천문: 하늘에 묻는다*” – “Астрономія: Поховані в небі”(2019), “*달의 연인: 보보경심 려*” – “Місячні закоханні: Червоні серця Корьо”(2016) тощо. У більшості назв астрономічні терміни використовуються в метафоричному значенні, а також для естетичної привабливості та загадковості. Вони можуть стати не лише назвами, а й ключами до розуміння філософських аспектів сюжетів.

В корейській мові особливо популярно використовувати астрономічну термінологію у піснях. Багато корейських авторів пісень і виконавців використовують ці образи і поняття, щоб викликати емоції, передати глибший зміст або створити відчуття дива і краси. Ось декілька прикладів корейських пісень, які містять астрономічну термінологію в текстах або назвах: *아이유 IU* – *별을 찾는 아이* – “Дитина в пошуках зірки”, *수호 SUHO* – *낮에 뜨는 별* – “Зірка, що сходить вдень”,

규현 KYUHYUN – 별이 빛나는 밤에 – “У зоряну ніч”, 김건모 Kim Gun Mo – 서울의 달 – “Місяць Сеула”, 볼빨간사춘기 Bolbbalgan4 – 우주로 줄게 – “Дозволь мені подарувати тобі всесвіт”, 임영웅 Lim Young Woong – 별빛 같은 나의 사랑아 – “Моє кохання, як зоряне світло”, 경서예지 GyeongseoYeji – 은하수를 닮은 너에게 – “Для тебе, хто схожий на Чумацький Шлях”, NTX – 블랙홀 – “Чорна діра”, 블랭키 BLANK2Y – 별자리 – “Сузір'я”, 수지 Suzy – 위성 – “Супутник”, 루리 RooRee – 유성 – “Метеорит”, ASTRO – 북극성 – “Полярна зірка”, 방탄소년단 BTS – 소우주 – “Мікрокосмос”, rudbeckia – 목성 – “Юпітер”, 참솜 Chamsom – 명왕성 – “Плутон”, 엑소 EXO – 우주 – “Всесвіт”, 윤하 Younha – 혜성 – “Комета” тощо. Якщо детальніше розбирати назви цих пісень і їх зміст то наприклад, у пісні 아이유 IU – 별을 찾는 아이 зірка може символізувати надію, мрію чи пошук кращого життя. У пісні 임영웅 Lim Young Woong – 별빛 같은 나의 사랑아 кохана людина порівнюється з зоряним світлом, що стає символом кохання. А в пісні 규현 KYUHYUN – 별이 빛나는 밤에 це відображає атмосферу романтики та мрійливості, а також додає відчуття таємничості.

В Кореї також публікують багато літератури, що пов'язана з астрономією, до неї входять багато категорій різноманітних публікацій, таких як:

- 1) Наукова або науково-популярна література: вона включає в себе книги, статті та дослідження, що присвячені вивченню астрономії. Вони можуть містити ілюстрації, фотографії та доступні пояснення для того, щоб зрозуміти складні концепції астрономії.
- 2) Фантастична література: до цієї категорії можна віднести твори, в яких використовуються астрономічні терміни для створення уявних світів, космічних пригод та інших фантастичних сюжетів.
- 3) Поезія: в цій категорії астрономічні терміни використовуються в художніх образах та можуть використовуватися як метафора у різних образах.
- 4) Енциклопедії та дитяча література: вона надає змогу пояснювати та ознайомлювати дітей та людей, які взагалі не розуміються в цій сфері, з новими термінами та явищами.

5) Манхва та вебтун: у Кореї дуже популярна цей вид літератури, де астрономічні теми можуть бути використані для створення цікавих та захоплюючих сюжетів.

До популярної корейської літератури, яка стосується астрономічної сфери можна віднести: книга *지웅배* “*날마다 우주 한 조각*” – “Шматочок всесвіту щодня”, книга *이상현* “*생활속의 천체관측*” – “Спостереження за зірками у повсякденному житті”, книга-комікс *김화인* “*한낮의 천문대: 태양계 편*” – “Полуденна обсерваторія: Видання про Сонячну систему”, збірка манхв “*만화로 보는 우주 천문스쿨*” – “Школа космічної астрономії в коміксах” тощо.

Завдяки цій різноманітності форм і жанрів, читач може поглибити своє знання та розуміння астрономії, досягнувши її з різних боків і різними способами. Він може насолоджуватися красою космосу через поезію та романи, або ж вивчати наукові дослідження та теорію через наукову літературу, щоб розширити свої знання. Такий спосіб ознайомлення з астрономічною термінологією розширює горизонти знань та надає читачам можливість відчувати захоплення та диво перед величчю Всесвіту.

Висновок до розділу 2

У другому розділі було проаналізовано та досліджено структурні, семантичні та функційні особливості астрономічної термінології в корейській мові. Аналіз структурних особливостей показав які саме терміни можуть існувати в корейській мові та їх розмаїття в цілому. Було структуровано терміни за їх вживаністю та характеристикою.

У пункті про семантичні особливості, було з’ясовано, на які категорії можна поділяти семантику у лінгвістиці та її роль у ній. Було проаналізовано та розібрано терміни, щоб дослідити їх спосіб утворення. А також виявлено їх переклад, який передавав початкове значення та досліджено різноманітні термінологічні одиниці починаючи від старих, які походили з давньокорейської мови, до нових, які з’явилися або були адаптовані в корейську мову з сучасним розвитком досліджень та мови.

Також при аналізі функційних особливостей корейської астрономічної термінології було досліджено різноманітні ролі, які ці терміни відіграють у науковій сфері, освіті, комунікації та культурному середовищі. Було розглянуто де саме ці термінологічні одиниці можуть вживатися окрім наукової сфери та яке саме значення вони несуть у собі, і також як саме вони доповнюють мовний простір у сучасному суспільстві.

ВИСНОВКИ

Дана курсова робота присвячена дослідженню астрономічної термінології в контексті сучасної корейської мови. Це дослідження охопило широкий спектр тем, від теоретичних витоків до практичних аспектів структури та значення. Астрономічна термінологія становить основу для наукових досліджень, вона дозволяє точно описувати явища, об'єкти та процеси, що відбуваються у космосі. Але також астрономічна термінологія є важливою темою для вивчення бо її використання поширене не тільки в наукових колах, а й в повсякденному житті. І в лінгвістичному колі розуміння цієї термінології відкриває багато можливостей для пізнання мови та культури Кореї. На основі результатів цього дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Перший розділ був зосереджений на теоретичному аспекті. За допомогою зібраної та структурованої інформації проаналізовано і уточнено поняття “термін” та “термінологія”. Виявлено шляхи появи термінологічних одиниць у мові, таким чином терміни можуть з'являтися у мові за декількома способами: переосмислення вже існуючих одиниць у мові, запозичення нових слів з іноземної мови, а також вигадання нових мовних одиниць. Визначено основні критерії, за якими можна характеризувати терміни, а також два типи термінологічних одиниць, а саме однокомпонентні та багатоконпонентні, та за якими характерними ознаками їх можна розподіляти. Встановлено функціонал термінологічних одиниць та їх спосіб використання у мові.

2. Також у цьому розділі визначено вплив історичного розвитку та досліджень астрономічної термінології на формування астрономічного середовища в корейській мові. Виявлено, які саме чинники можуть впливати на формування цих термінів у мові, тобто такі як історичний, культурний, міжнародний, технологічний вплив і специфіка досліджень. Проаналізовано за якими критеріями ці терміни потрапляють в корейську мову, до яких можна віднести: транслітерацію, дослівний

переклад, адаптація термінів, комбінація з іншими мовами, створення нових термінів. За допомогою історичного аналізу виявлено період та спосіб розвитку астрономії в Кореї з давніх часів і до тепер, і звідки саме та з яких джерел могли походити астрономічні терміни, що є зараз у активному вжитку в корейській мові.

3. Другий розділ був присвячений практичному аспекту, в якому проаналізовано та визначено структурні, семантичні і функційні особливості корейської астрономічної термінології. У структурній частині здійснено класифікацію астрономічних термінів. Широкий спектр астрономічної термінології розподілено по групах до яких вони відносяться, а саме до їх сфери вживання, та визначено їх значення та переклад.

4. У частині, де розглядалися семантичні особливості, визначено походження корейських астрономічних термінів, таким чином терміни можуть мати своє походження з давньокорейської або з сучасної корейської мови. Виявлено різні відповідники термінів в залежності від діалекту або ж їх вживаності. Проаналізовано значення термінів за допомогою розбирання їх по частинам та складам і пошуку значень їх складів та від яких ієрогліфів вони походять. Також встановлено справжнє значення, яке утворювалося при поєднанні цих складів і який переклад воно мало насправді, ґрунтуючись на перші джерела їх походження. Визначено в якому контексті застосовуються ці терміни, беручи до уваги значення складів у первинному контексті. Виявлено, що астрономічні терміни також можуть поділятися на ті, які об'єднують в собі лише іншомовні слова, ті, які були адаптовані в корейську мову, або ті, які мають іншомовне слово поєднане разом з існуючим корейським словом.

5. У функційній частині виявлено, що функції астрономічної термінології у корейській мові зводяться до наступного: вони можуть вживатися не тільки в науковій чи освітній сфері, де мають тільки одне значення, яке не несе в собі якогось метафоричного сенсу, а й загалом використовуватися широкою аудиторією, де термінам може надаватися інший сенс. Астрономічна термінологія доволі часто застосовується у творчій сфері, до неї відноситься кіно, пісні, література тощо. У кіно ці терміни зазвичай додаються романтичного та таємничого змісту, а в той час як у піснях ці терміни використовуються для порівняння з чимось величним та

прекрасним, або для того щоб додати більш захоплюючої та особливої атмосфери до назви чи слів пісні. У літературній сфері астрономічна термінологія може застосовуватися у різних жанрах книжок, а саме: у науковій чи науково-популярній літературі, у жанрі фентезі, поезії, енциклопедіях чи дитячій літературі, манхвах та вебтунах. Ця термінологія може охоплювати різний сенс у різних середовищах вживання, але нести в собі ту саму загадковість та велич космічного простору.

6. Визначено, що значення астрономічної термінології в корейській мові полягає не лише в забезпеченні точного опису астрономічних явищ, але й у відображенні культурної спадщини, історичного розвитку та наукового прогресу. Астрономічна термінологія відображає взаємозв'язок між мовою, наукою та культурою, а також розкриває важливість мовної різноманітності в суспільстві. Вона служить не лише засобом комунікації серед вчених, але й використовується різних сферах побутового життя, що допомагає людям урізноманітнити своє мовлення та зробити його більш насиченим та цікавим. Розуміння астрономічної термінології є важливим у сфері лінгвістиці бо багато термінів використовуються у різних сферах, а також вони відображають різні конструкції мови, що можуть допомогти при вивченні нових слів. Також її важливість полягає в тому, що її вивчення відкриває двері до нових можливостей для наукових досліджень та міжкультурного спілкування.

АНОТАЦІЯ

논문의 주제는 “현대 한국어의 천문 용어: 구조, 의미론, 기능”입니다. 연구 대상은 한국어에서 천문 용어의 구조, 의미론 및 기능입니다. 이 연구의 목적은 현대 기술과 문화 변화의 영향을 포함한 역사적 발전과 현대 맥락에 대한 연구를 통해 현대 한국어의 천문 용어를 더 깊이 이해하는 것입니다.

첫 번째 장에서는 현대 언어학에서 용어의 역할에 대해 논의하고 명료화했습니다. 용어와 용어의 개념을 설명하고, 언어에서 용어 단위가 어떻게 형성되고 기능하는지에 대한 분석을 수행했습니다. 이 글은 한국어에서 천문학 용어가 어떻게 형성되는지, 즉 어떤 요인들이 천문학 용어의 형성에 영향을 미치는지 분석했습니다. 또한 한국 천문학과 천문학 용어의 역사적 발전에 대한 연구도 수행했습니다.

두 번째 장에서는 한국어에서 천문학 용어의 구조적, 의미론적, 기능적 특징을 분석하고 조사합니다. 구조적 특징의 분석은 한국어에 어떤 종류의 용어가 존재할 수 있는지와 일반적으로 그 다양성을 보여주었습니다. 의미론적 특징의 섹션에서는 용어를 분석하고 분해하여 그 형성을 조사했습니다. 또한 원래 의미를 전달하는 그들의 번역을 확인하고 다양한 용어 단위를 탐구했습니다. 또한 한국어 천문학 용어의 기능적 특징을 분석할 때 과학 분야, 교육, 통신 및 문화 환경에서 이 용어가 수행하는 다양한 역할을 조사했습니다.

천문학 용어는 정말로 언어의 중요한 부분입니다. 그것의 중요성은 천문 현상에 대한 정확한 설명을 제공하는 것뿐만 아니라 문화 유산, 역사적 발전, 과학적 진보를 반영하는 것에도 있습니다. 많은 용어들이 다른 분야에서 사용되고 언어의 다른 구성을 반영하기 때문에 천문학 용어의 이해는 언어학 분야에서 중요합니다. 그것은 또한 과학 연구와 문화 간 의사 소통을 위한 새로운 기회의 문을 열어줍니다.

Ключові слова: 천문학, 용어, 구조, 의미론, 기능

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бусел, В. Т. (2005). *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Ірпінь: Перун.
- Д'яков, А., Кияк, Т., & Куделько, З. (2000). *Основи термінотворення: Семант. та соціолінгвіст. аспекти*. Київ: КМ Academia.
- І. А. Климишин, А. О. Корсунь. (2003). *Астрономічний енциклопедичний словник*. Львів: Голов. астроном. обсерваторія НАН України: Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка.
- Кім, С. В., Ришков, А. Г., & Ю, М. (2010). *Українсько-корейський тематичний словник*. Київ: Вид. дім Дмитра Бураго.
- Кубійович, В. (Ред.). (1955). *Енциклопедія Українознавства. Словникова частина*. (Т. 8, с. 3176). Париж; Нью-Йорк: Наукове товариство ім. Шевченка.
- Bahk, U. M., Mihn, B. H., & Lee, Y. S. (2016). Comparison of Astronomy Textbooks During the Period of Korean Empire. *Publications of The Korean Astronomical Society*, 31(2), 21-34.
- Cho, S. K., & Nha, I. S. (1998). The Bureau of Astronomy and Meteorology During King Sejong's Reign Period. *Bulletin of the Korean Space Science Society*, 28-2.
- H. J. Yang, G. E. Choi, I. Yim, H. K. Choi, K. R. Noh, & H. J. Choe. (2019). Comparative Analysis of Astronomical Terminology Used in South Korea and North Korea. *Publications of The Korean Astronomical Society*, 34(3), 41-48.
- Jeon, S. W. (1976). *A History of Korean Science and Technology*. Seoul: Jeongeumsa.
- Jeon. J., Park. J., & Kim. Y. (2022). Analysis of articles published in the publication of the korean astronomical society from 1984 to 2021. *Publications of the Korean Astronomical Society*, 37(3), 49-57.
- Nha, I. S., L Nha, S., & Orchiston, W. (2017). The development of astronomy in Korea and the emergence of astrophysics in South Korea. *The Emergence of Astrophysics in Asia: Opening a New Window on the Universe*, 151-209.
- The Korean Astronomy Society (KAS). (2006). *Terminology of Astronomy*, Seoul: Seoul National University Press.

- 박창범. (2007). *천문학: 한국의 전통 과학*. 이화 여자 대학교 출판부.
- 심현진, 권우진, 김도형, 박찬경, 손정주, 송인옥, ... & 임범두. (2023). 한국 과학과 교육과정 내 천문학 내용 분석. *천문학논총*, 38(3), 125-145.
- 한국천문학회. (2003). *천문학용어집*. 서울대학교출판문화원.
- 최고은, 민병희, & 안영숙. (2019). 태양력 시행 전후 한국의 역법과 시각제도 변화. *천문학논총*, 34(3), 49-65.